

**«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ 2022**

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ	« Փայտամշակում» դասավանդումը 5-րդ դասարանում
ԱՌԱՐԿԱ	Տեխնոլոգիա
ՀԵՂԻՆԱԿ	Վահան Սարգսյան
ՄԱՐԶ	Շիրակ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ	
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ	« Արթիկի թիվ 8 հիմնական դպրոց » ՊՈԱԿ

Բովանդակություն

1.Ներածություն	3
2. Փայտամշակում	4
3.Փայտանյութի մշակումը կտրմամբ	7
4.Դետալների վերջնամշակում, հավաքում, շինվածքների գեղերեսում.....	8
5.Դասի պլաններ	10
6.Հետազոտություն, եզրակացություն	16
7. Գրականություն.....	17

1.Ներածություն

Թեման արդիական է քանի որ հիմնական դպրոցը ավարտելուց հետո որոշ աշակերտներ ուսումը կշարունակեն միջին մասնագիտական ուսումնարաններում, որը կնպաստի որոշ արհեստների տիրապետմանը:

Թեմայի նպատակն է 5-րդ դասարանում ուսումնասիրել փայտամշակման տեխնոլոգիայի դասերի կազմակերպման ընթացքը և առաջարկել ժամանակակից ակտիվ մեթոդներով դասերի կազմակերպման նոր ձևեր:

Խնդիրներն են՝

- 1.Ուսումնասիրել և վերլուծել փայտամշակման թեմային վերաբերվող գրականություն (չափորոշիչներ , ծրագրեր, դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ և այլն):
2. Ստեղծել ԽԻԿ համակարգով դասի պլաններ (փայտանյութի մշակման վերաբերյալ):
- 3.Ստեղծել էլեկտրոնային նյութեր համապատասխան դասի պլանների:

Տեխնոլոգիան գիտություն է մարդու կողմից իր համար ստեղծկատվության, մատերիայի, էներգիայի փոխակերպման և օգտագործման համար:

Տեխնոլոգիա բաժինը շարունակում է նոր մտահաղացումներ, օգնում է կողմնորոշվել մասնագիտության ընտրության հարցում, օգնում է առաջադրանքների կատարմանը:

Տեխնոլոգիա առարկան օգնում է աշակերտներին , որ նրանք իմանան և կարողանան օգտագործել ձեռքի գործիքներն ու հարմարանքները նյութի մշակման համար:

Տեխնոլոգիա առարկայի խնդիրն է դաստիարակել աշակերտին պատասխանատվության զգացում տեխնոլոգիական պրոցեսի որակյալ կատարման համար:

Տեխնոլոգիա առարկայի խնդիրն է աշակերտների մոտ ձևավորել կարողություններ, հմտություններ և այլն:

2.ՓԱՅՏԱՄՇԱԿՈՒՄ

- *Աշխատատեղ*

Ուսումնական արհեստանոցը, որտեղ պետք է անցկացվեն տեխնոլոգիայի դասաժամերը, պետք է կահավորված լինի գործիքներով ու հարմարանքներով: Ուսումնական արհեստանոցում յուրաքանչյուր աշակերտ պետք է ունենա իրեն աշխատատեղը, այն պետք է կահավորված լինի համապատասխան սարքավորումներով, գործիքներով ու նյութերով: Աշխատատեղի հիմնական սարքավորումը ատաղձագործական դագգահն է: Դագգահի աշխատատախտակը պատրաստվում է 60-70 մմ հաստությամբ ամուր փայտատեսակից: Մշակվող փայտը ամրակապելու համար դագգահն ունի առջևի և հետևի սեղմիչ տուփեր, որոնք տեղաշարժվում են պտուտակային մեխանիզմի օգնությամբ: Դագգահի բարձրությունը պետք է համապատասխանի աշակերտի հասակին: Բարձրությունը համարվում է նորմալ, եթե աշխատողը, դագգահի մոտ ուղիղ կանգնած դիրքում, ձեռքերը ներքև, մարմնին սեղմած վիճակում կարող է ափերը հենել աշխատատախտակին : Գործիքները պետք է ճիշտ դասավորել դագգահի վրա: Հաճախակի օգտագործվող գործիքները դասավորել ավելի մոտ, աջ ձեռքով օգտագործվող գործիքները դնել աջ կողմում, իսկ ձախը՝ ձախ կողմում:

Աշխատանքը ավարտելուց հետո ներպտուտակել առջևի հետևի սեղմիչ տուփերի պտուտակները՝ թողնելով 5-10 մմ բացվածք: Դագգահի աշխատատախտակը մաքրել խոզանակի օգնությամբ:

- Փայտանյութը որպես բնական կոնստրուկցիոն նյութ

Փայտանյութը օժտված է զարմանալի հատկություններով: Ժողովրդական տնտեսության մեջ փայտանյութը ունի իր ուրույն տեղը: Փայտանյութը անփոխարինելի է կահույքի արտադրությունում, շինարարական աշխատանքներ կատարելիս և այլն: Այդ կենդանի և գեղեցիլ նյութից պատրաստված շինվածքները զարդարում են մեր կենցաղը: Փայտանյութի այդքան լայն օգտագործումը պայմանավորված է տեխնիկական բարձր հատկություններով: Մետաղի և քարի համեմատությամբ փայտանյութը հեշտ է

մշակվում: Լինելով թեթև՝ ունի համեմատաբար մեծ ամրություն, ունի ցածր ջերմահաղորդականություն, լավ է սոսնձվում, հաճախ ունենում է գեղեցիկ արտաքին տեսք, լավ է գեղերեսվում և այլն: Փայտանյութը խոնավանալիս ուռչում է, իսկ չորանալիս՝ նագում, ծովում ու ճաքճքում: Փայտանյութը հեշտությամբ այրվում է և փտում է: Գոյություն ունեն ծառերի շատ տեսակներ և բոլորն էլ օգտագործվում են տարբեր նպատակների համար: Այն ծառերը, որոնց պսակը ծածկված է տերևներով կոչվում են լորենի, հացենի, հաճարենի և այլն), իսկ փշերով ծածկվածները՝ փշատերև (սոճի, եղևնի, մայրի, կվենի և այլն) Աճող ծառը բաղկացած է արմատներից, բնից և պսակից: Արդյունաբերական նպատակների համար կարևոր նշանակություն ունի ծառի բունը: Փայտանյութի մասին պատկերացում կազմելու համար պետք է ուսումնասիրել բնի երեք հիմնական հատույթները՝ լայնական կամ ճակատային, շառավղային և տանգենցիալ : Ծառի բունն արտաքինից պատված է կեղևով: Կեղևն ունի երկու շերտ. արխցանային, որը ծառին պաշտպանում է ցրտից, շոգից, այլևայլ վնասակար ազդեցություններից, և ներքին նրբակեղևային շերտ, որով տեղաշարժվում են օգտակար սննդանյութերը: Կեղևի և բնափայտի միջև գտնվում է կամբիումի բարակ շերտը, որի կենդանի բջիջների բաժանման շնորհիվ ծառը հաստանում է: Բնի հիմնական մասը կազմում են տարեկան շերտերը (օղակներ): Դրանցից յուրաքանչյուրն աճում է ծառի կենսագործունեության մեկ տարվա ընթացքում: Տարեկան շերտերի մեջ տարբերում են վաղ և ուշ մասերը: Շերտի վաղ մասը գտնվում է միջուկին մոտ, իսկ ուշ մասը՝ կեղևին մոտ: Վաղ մասը ծակոտ կեն է ու փխրուն, ունի բաց գույն, աճում է զարնանը և ամառվա սկզբին: Ուշ մասն ավելի խիտ է, ամուր և կարծր, ունի մուգ գույն, աճում է ամառվա վերջին և աշնանը: Բնի ճակատային կտրվածքում երևում են փայլուն գծեր, որոնք ուղղված են ծուծից դեպի կեղևը: Դրանք ծուծային ճառագայթներն են:

Շինվածքներ պատրաստելու համար նախապատրաստվածքներ ընտրելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել փայտանյութի ֆիզիկական, մեխանիկական և տեխնոլոգիական հատկությունները: Դրանցից կարևորագույններն են արտաքին տեսքը, ամրությունը, խտությունը, խոնավություն և այլն: Բնակլիմայական և կենսաբանական ազդեցություններից փայտանյութի պահպանության լավագույն միջոցներից է

չորացումը:

Փայտանյութը չորացնում են երկու եղանակով՝ բնական և արհեստական: Բնական չորացումը կատարվում է բաց պահեստներում կամ ծածկի տակ: Փայտանյութը չորանում է երկար ժամանակ: Արհեստական չորացումը (նկ.5բ) կատարվում խցիկային եղանակով: Խցիկներում փայտանյութը չորանում է արագ և հավասարաչափ ավտոմատ սարքերի օգնությամբ:

• *Մոոցանյութեր*

Փայտանշակման ժամանակ օգտագործվող անտառանյութերն ստանում է փայտասղոցման ձեռնարկություններում՝ հատուկ հաստոցներով գերանը երկայնական ուղղությամբ սղոցելով: Դրանց անվանում են սղոցանյութեր : Մոոցանյութերն ունեն հետևյալ տարրերը. եզրաշերտ՝ երկայնական լայն մակերևույթն է, իսկ քառակուսի հատույթի դեպքում՝ ցանկացած երկայնական մակերևույթը, եզր՝ երկայնական նեղմակերևույթն է, կող՝ երկու կից մակերևույթի հատման գիծն է, ճակատ՝ առաջանում է սղոցանյութի լայնական կտրումից, բնեզր՝ գերանի արտաքին մակերևույթի չկտրված մասն է: Փայտանյութից պատրաստված ցանկացած շինվածք կարող է կազմված լինել մեկ կամ մի քանի դետալներից: Դետալն այն շինվածքն է, որը պատրաստված է մեկ ամբողջական միատարր նյութից:

Շինվածքները կարող են լինել միադետալ՝ պատրաստված մեկ դետալից (ցուցափայտ, քանոն), կամ բազմադետալ՝ պատրաստված մի քանի դետալներից (աթոռ, նկարի շրջանակ): Դետալի վրա կարող են լինել տեխնոլոգիական տարրեր՝ անցքեր, ակոսներ, ելուստներ և այլն:

Շինվածքի պատրաստման համար կատարվող գործողությունների ամբողջությունն անվանում են տեխնոլոգիական գործընթաց:

Շինվածքի պատրաստման համար անհրաժեշտ է.

- կազմել աշխատանքային պլան,
- ուսումնասիրել էսքիզը կամ գծագիրը,

- կատարել նյութի ընտրություն, նախապատրաստվածքի ընտրություն,
- կատարել գործիքների և հարմարանքների ընտրություն, կատարել չափանշում,
- կտրող գործիքներով մշակել նախապատրաստվածքը,
- կատարել վերջնամշակում:

Շինվածքի պատրաստման տեխնոլոգիական գործընթացն իրականացնելիս օգտվում են տեխնոլոգիական փաստաթղթերից: Տեխնոլոգիական քարտը փաստաթուղթ է, որտեղ նշվում են գործողությունների կատարման հաջորդականությունը, գրաֆիկական պատկերները և այն գործիքներն ու հարմարանքները, որոնցով իրականացվում է գործընթացը:

3.ՓԱՅՏԱՆՅՈՒԹԻ ՄՇԱԿՈՒՄԸ ԿՏՐՄԱՄԲ

- *Փայտանյութի սղոցում*

Կտրումը փայտանյութի մշակման ամենատարածված եղանակն է: Փայտանյութի կտրումն իրականացվում է զանազան կտրող գործիքներով: Փայտանյութի կտրմամբ մշակման կարևոր և պատասխանատու գործողություններից է սղոցումը: Սղոցումը գործընթաց է, որի ժամանակ փայտանյութը բաժանվում է մասերի: Փայտանյութի սղոցումը կատարվում է ձեռնասղոցներով կամ ձեռքի էլեկտրական սղոցով :

Սղոցման գործընթացի արդյունավետությունը կախված է սղոցի վիճակից: Սղոցաժապավենը պետք է լինի ուղիղ, առանց վնասվածքների: Սղոցի բոլոր ատամները պետք է լինեն միանման և լավ սրված: Սղոցելիս սղոցաժապավենը շփվում է կտրման տեղամասի պատերին, տաքանում է և ընդարձակվում, որի հետևանքով դժվարությամբ է շարժվում սղոցատեղում: Այդ երևույթից խուսափելու համար սղոցի ատամները ենթարկում են չափրաստման: Չափրաստումը սղոցի ատամների թեքումն է հերթականությամբ տարբեր կողմեր: Չափրաստումը կատարվում է հատուկ չափրաստիչներով:

- *Փայտանյութի ռանդում*

Սղոցումից հետո դետալի մակերևույթը ունենում է անհարթություններ: Ռանդելու

ժամանակ դետալին տալիս են համապատասխան ձև, անհրաժեշտ մաքրություն: Տարբերվում են հարթ և անկյունային ռանդում: Հարթ ռանդումով մշակում են այնպիսի դետալներ որոնք ունեն ուղղանկյուն, եռանկյուն հատույթների ձևեր: Անկյունական ռանդումով մշակում են դետալի ուռուցիկ, գոգավոր մակերևույթը: Փայտանյութը ռանդում են ձեռքի կամ էլեկտրական ռանդիչ գործիքներով:

Ռանդան կազմված է կոճղակից, դանակից, սեպից: Կոճղակի ներքևի մասը կոչվում է ներքան, առջևինը՝ քիթ, հետևինը՝ կրունկ: Կոճղակի բնիկում ամրացվում է

դանակը, բնիկի միջոցով հեռացվում է տաշեղը: Ռանդան օգտագործում են նախնական մշակման համար: Դանակի կտրող եզրը ուղիղ է, ունի 40մմ լայնություն, թռիչքը՝ 1մմ է:

Զոլաղը նախատեսված է կոպտատաշ մշակման համար: Դանակի կտրող եզր կիսակոր է, թռիչքը՝ 3մմ է: Մշակված մակերևույթը ստացվում է անհարթ՝ ակոսների տեսքով:

Ֆուգանով ռանդում են երկար ու լայն մակերևույթներ (երկ. 700մմ, լայն. 70մմ) : Ֆուգանն ունի 65մմ լայնությամբ կրկնակի լեզվակով դանակներ: Օգտագործում են նաև 50 մմ լայնություն ունեցող կիսաֆուգաններ:

Մշակված մակերևույթի որակը համարվում է ճիշտ, եթե քանոնի եզրը առանց բացակի հավում է մշակված մակերևույթին:

Փայտանյութի շաղափում

Փայտանյութի վրա կլոր (գլանաձև) անցքեր մշակելիս օգտվում են հատուկ կտրող գործիքներից՝ շաղափներից: Կտրումն իրականացվում է շաղափի պտտական և ուղղագիծ շարժումների գուգակցումով: Մշակվող անցքերը կրող են լինել միջանցիկ կամ խուլ: Ըստ կառուցվածքի և աշխատամասի ձևի շաղափները բաժանվում են երեք խմբի՝ գդալաձև, կենտրոնահան և պարուրաձև: Շաղափը կազմված է աշխատամասից և պոչամասից:

4. Դետալների վերջնամշակում, հավաքում, շինվածքների գեղերեսում

Վերջնամշակման գործիքներ՝ տոլրիչ, խարտոցներ, նրբախարտոցներ, հղկաթուղթ
Ատաղձագործկան շինվածքներ պատրաստելիս դետալների վերջնամշակման

անհրաժեշտություն է առաջանում: Վերջնամշակումը դետալի մակերևույթների մաքրումն ու հղկումն է: Փայտանյութի մաքրման համար օգտագործվող հիմնական գործիքներն են՝ տովրիչը, խարտոցը, նրբախարտոցը և հղկաթուղթը: Տովրիչը կետային ծրատվածքով խարտոց է որով կատարում են ելուստների, կոր մակերևույթների նախնական մշակումը: Խարտոցներն օգտագործում են կարծր փայտատեսակների և շինվածքների մաքրատաշ մշակման ժամանակ: Նրբախարտոցներն օգտագործում են շինվածքների դժվարհասանելի տեղամասերի մշակման ժամանակ: Հղկաթուղթն օգտագործվում է մակերևույթների վերջնական մաքրման հղկման համար: Շինվածքի դետալները ձեռքի գործիքներով մշակելուց հետո սկսվում է հավաքման գործողությունը: Դետալը շինվածքի մի մասն է, որն ունի անվարտուն տեսք և ճշգրիտ չափեր: Կախված ձևից և կառուցվածքից՝ շինվածքները հավաքում են մեկ կամ մի քանի փուլերով: **Հավաքման գործընթացն** իրականացնելիս օգտվում են հավաքման գծագրերից: Շինվածքի հավաքման համար անհրաժեշտ տեղեկություններ պարունակող գծագիրն անվանում են հավաքման գծագիր: Հավաքման աշխատանքներ կատարելիս դետալներն իրար միացնում են մեխերի, պտուտակների կամ սոսնձի միջոցով: Փայտանյութից պատրաստված շինվածքների անպաշտպան մակերևույթները լույսի, խոնավության և արտաքին միջավայրի այլ ազդեցություններից վնասվում են՝ կորցնելով տեսքը, փայլը, բնական գույնը: Շինվածքների մակերևույթները պաշտպանելու և արտաքին գեղեցիկ տեսք տալու համար կատարում են գեղերեսում: **Գեղերեսումը** շինվածքի մակերևույթների երեսապատումն է լաքաներկային և այլ դեկորատիվ նյութերով: Բոլոր վնասված և անորակ մակերևույթները պետք է մի քանի շերտով մածկապատել: Ելնելով շինվածքին ներկայացվող պահանջներից, նշանակությունից, փայտանյութի տեսակից և շահագործման պայմաններից՝ տարբերում են գեղերեսման հետևյալ ձևերը՝ թափանցիկ և ոչ թափանցիկ: Թափանցիկ գեղերեսումը կատարվում է անգույն կամ գունավոր թափանցիկ լաքերով: Այն օգտագործվում է թանկարժեք փայտատեսակներից պատրաստված շինվածքների գեղերեսման ժամանակ՝ պահպանելով արտաքին տեսքը: Ոչ թափանցիկ գեղերեսումը փայտանյութից պատրաստված շինվածքների արտաքին մակերևույթներինների

ներկապատումն է: Մինչև գեղերեսման աշխատանքներն սկսելը անհրաժեշտ է նախապատրաստել շինվածքի մակերևույթները: Դրանք պետք է լինեն մաքուր, հարթ և ողորկ:

5. Դասի պլաններ

Առարկան՝ Տեխնոլոգիա Դասարան՝ 5-րդ

Դասի թեմա-Փայտանյութը որպես բնական կոնստրուկցիոն նյութ

Դասի նպատակը

- Իմանա մադու կյանքում ծառերի նշանակությունը
- Իմանա փայտանյութի տեսակները, արատները, փայտի չորացման եղանակները, սղոցանյութերը

Խնդիրները

- Ուսումնասիրել և վերլուծել ծառի բնի կառուցվածքը, նշանակությունը, հատկությունները
- Գիտելիքի զարգացում

Վերջնարդյունքները

- Տարբերի ծառերի տեսակները
- Իմանա փայտանյութի չորացման եղանակները

Անհրաժեշտ նյութեր - պաստառ սաղարթավոր և փշատերև ծառերի մասին, սղոցանյութեր և այլն

Դասի ընթացք

Խթանման փուլ

- Երեխաներ, դուք գիտեք, որ մեր շրջապատում կան բազմաթիվ ծառեր՝ սոսի, կաղնի, հացի, եղևի և այլն: Այդ ծառերի մասին գրվել են բանաստեղծություններ, ծառերի անուններով դրվել են մարդկանց անուններ:

Մարտունու շրջանում՝ Արցախում, կա մի գեղեցիկ ու հզոր ծառ՝ սոսին (չինարին): Այդ ծառի անունից դրվել են տղայի և աղջկա անուններ՝ Սոս և Չինար: Սոսին ապրում է 3000 տարի և կարող է ունենալ մինչև 50մ բարձրություն: Արցախում գտնվող սոսին

ունի 18 հարկանի շենքի բարձրություն: Նա ապրում է արդեն 2000 տարի: Նրա փչակում կարող է տեղավորվել 100 մարդ, իսկ ստվերում՝ 3000: Այդ սոսու ստվերը վայելել են Մաշտոցը, Խորենացին, Բաֆֆին, Սայաթ-Նովան և ուրիշներ:

Իսկ հիմա կարտասանեմ «Ծառի խնդրանքը» բանաստեղծությունից մի քառյակ.

Մի՛ կտրատի իմ ճյուղեր,

Որդիներն են նրանք իմ հեզ,

Ես այնպես եմ սիրում նրանց,

Ինչպե՞ս մայրդ սիրում է քեզ:

-Երեխանե՛ր, դուք գիտեք, որ ծառը կազմված է երեք մասից՝ **արմատից, բնից, պսակից:**

Արդյունաբերության մեջ օգտագործում են ծառի բունը: Բունը սղոցելով ստանում են փայտանյութեր: Փայտանյութը գեղեցիկ է, հեշտ է մշակվում, սոսնձվում, այն անփոխարինելի է կահույքի արտադրությունում, շինարարության մեջ: Փայտանյութից պատրաստում են տարբեր իրեր՝ աթոռ, սեղան և այլն: Այն օգտագործում են կենցաղում: Փայտանյութը ունի նաև թերություններ. խոնավանալիս ուռչում է, իսկ չորանալիս ծովում և ճաքում:

Ծառերը լինում են սաղարթավոր և փշատերև: Սաղարթավոր ծառեր են՝ կաղնին, հաճարենին, հացին: Փշատերև ծառեր են՝ եղևնին, կվենին, մայրին, սոճին:

Յուրաքանչյուր ծառատեսակ ունի իր հատկությունները՝ գույն, հոտ, համ /ֆիզիկական/, կարծրություն, ճկունություն, ծանրություն /մեխանիկական/: Փայտանյութի մասին ճիշտ տեղեկություն կազմելու համար պետք է իմանալ ծառի բնի երեք հատույթները՝ երկայնական, լայնական, տանգենցիալ:

Ծառի բնի կառուցվածքը.

1.միջուկ, 2. ենթակեղևաշերտ, 3. կամբիում, 4. նրբակեղևային շերտ, 5.խցանային շերտ, 6. ծուծ, 7. ծուծային շերտ:

-Երեխանե՛ր, փայտի չորացումը կատարում են երկու եղանակով՝ արհեստական և բնական:

Բնական չորացումը կատարվում է պահեստներում կամ ծածկի տակ, իսկ արհեստականը՝ խցիկային չորացումն է, ավտոմատ սարքերի օգնությամբ:

Գերանը փայտամշակման ձեռնարկություններում հատուկ հաստոցներով երկայնական սղոցելով ստանում են սղոցանյութեր՝ եզրահատ տախտակ, անեզրահատ տախտակ, փուշտա, չորսու, չորսվակ:

Իմաստի ընկալում

- Աշակերտը իմանա, որ արդյունաբերական նպատակների համար օգտագործում են ծառի բունը, ծառի կառուցվածքը:
- Փայտանյութի օգտագործմամբ ի՞նչ են պատրաստում, փայտանյութի արատները, առավելությունները:

Առաջադրանք 1

Լրացնել ճիշտ պատասխանները

- 1.Քանի՞ մասից է կազմված ծառը
 - ա) երկու բ) երեք գ) չորս
- 2.Արդյունաբերության մեջ ծառի ո՞ր մասն են օգտագործում
 - ա) արմատ բ) բուն գ) ճյուղեր
- 3.Ի՞նչ ֆիզիկական հատկություն ունի ծառը
 - ա) կարծրություն բ) ճկունություն գ) հոտ, համ
- 4.Ի՞նչ մեխանիկական հատկություն ունի ծառը
 - ա) կարծրություն բ) հոտ, համ գ) գույն
- 5.Ի՞նչ թերություն ունի փայտանյութը
 - ա) ծովածություն , բ) հեշտ է մշակվում գ) գեղեցիկ է
- 6.Ի՞նչ առավելություն ունի փայտանյութը
 - ա) դժվար է մշակվում, բ) հեշտ է մշակվում գ) չի մշակվում
- 7.Քանի՞ եղանակով են չորացնում փայտանյութը
 - ա) երկու բ) երեք գ) չորս
- 8.Ի՞նչ եղանակով են ստանում սղոցանյութեր
 - ա) սղոցելով բ) ռանդելով գ) շաղափելու
- 9.Ի՞նչ սղոցանյութեր գիտեք

ա) գերան բ) անեզրահատ տախտակ գ) ճյուղեր

Կշռադատման փուլ (դիրքորոշում, արժեք)

- կարողանա հղկել փայտը
- կարողանա տարբերի սղոցման, ռանդման գործիքները, օգտագործել այդ գործիքները
- կարողանա աշխատանքի ժամանակ պահպանել անվտանգության կանոնները

ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ

5-րդ դասարան

Դասի թեմա- Փայտանյութի մշակումը կտրմամբ

Դասի նպատակը

- շարունակել ընդլայնել աշակերտների իմացությունը սղոցի, ռանդայի և մյուս կտրող գործիքների մասին
- սովորեցնել ինքնուրույն աշխատել
- աշխատանքի ժամանակ պահպանել անվտանգության կանոնները

Խնդիրները

- Աշակերտը իմանա և կարողանա նյութի մշակման համար օգտագործել ձեռքի կտրող գործիքները
- Աշակերտների մոտ դաստիարակել պատասխանատվության զգացում շինվածքների ճիշտ և որակյալ պատրաստման համար

Վերջնարդյունքները

- կարողանա հղկել փայտը
- տարբերել սղոցման, ռանդման գործիքները, դրանց օգտագործման ձևերը

Անհրաժեշտ նյութեր և պարագաներ – սղոց, ռանդա, փայտանյութ, գծագրական գործիքներ

Դասի ընթացքը

Խթանման փուլ

-Երեխանե՛ր, դուք գիտեք, որ մեր շրջապատում շատ իրեր պատրաստված են փայտից: Փայտից պատրաստում են աթոռ, սեղան և այլն: Իսկ այդ իրերը պատրաստելու համար մեզ անհրաժեշտ են գործիքներ՝ սղոց, ռանդա:

Հիմա ես գործիքների մասին կասեմ հանելուներ, իսկ դուք կգուշակեք.

Ունի ատամ, չունի բերան,

Կտրում է ծառ ու գերան:

(սղոց)

Ուրազի, սղոցի կողքին է ապրում

Եվ իր ողջ կյանքում տախտակ է սափրում:

(ռանդա)

-Երեխանե՛ր, հիմա ես ձեզ կբացատրեմ սղոցի և ռանդիչ գործիքների կառուցվածքը: Սղոցումը գործընթաց է, որի ժամանակ փայտանյութը բաժանում ենք մասերի: Փայտանյութը սղոցում ենք ձեռքի կամ ձեռքի էլեկտրական սղոցով: Ձեռքի սղոցը կազմված է բռնակից ու ժապավենից: Ժապավենի վրա տեղադրված են ատամները: Ատամները պետք է լինեն չափրաստված, որպեսզի փայտը կտրելու ժամանակ սղոցատեղում սղոցը հեշտ շարժվի: Սղոցի ատամները լինում են ուղիղ՝ լայնական կտրման համար, մեծ թեքությամբ՝ երկայնական կտրման համար, փոքր թեքությամբ՝ խառը սղոցման համար:

Սղոցով ճիշտ սղոցելու համար մի քանի անգամ չափանշման գծով հետ շարժում ենք կատարում, այնուհետև շարունակում ենք սղոցել: Ձեռքը չվնասելու համար օգտվում ենք ուղղորդ չորսվակից: Հարմար է նաև օգտվել անկյունասոցման արկղից՝ փայտը 90° և 45° անկյուններով կտրելու համար:

Ռանդիչ գործիքներն են՝ ռանդան, գոլաղը, ֆուգանը: Ռանդան կազմված է կոճղակից, դանակից, սեպից: Ռանդան նախատեսված է փայտանյութի մաքրատաշ մշակման համար: Ռանդայի լեզվակը ուղիղ է: Ռանդան և ֆուգանը ունեն նույն կառուցվածքը: Ֆուգանը չափերով մեծ է ռանդայից, այն օգտագործում են երկար և

լայն տախտակներ ռանդելու համար:

Ձուլաղը օգտագործում են փայտանյութի կոպտատաշ մշակման համար:
Կոճղակը ռանդայի կոճղակից նեղ է, իսկ լեզվակը կիսակլոր է:

Աշխատանքի ընթացքում՝ սկզբից մեզ անհրաժեշտ է՝

- ընտրել փայտանյութը
- ըստ գծագրի կատարել չափադրում
- փայտը պետք է ամրացնել սեղմիչ տուփ մեջ
- ռանդելիս պետք է գործիքը ճիշտ բռնել և կանգնել ճիշտ դիրքով
- սկզբում ռանդում ենք լայն մակերևույթը, իսկ հետո եզրերը

Իմաստի ընկալում

Դասի ընթացքում ուսուցչի նպատակն է, որ աշակերտը իմանա՝

- ինչպես հղկել փայտը
- ինչպես օգտվի գործիքներից, իմանա նրանց կառուցվածքը

Պրիզմա մեթոդով լրացնել աղյուսակը.

2. Փայտանյութի ընտրություն

3. Ի՞նչ ենք պատրաստում

4. Ի՞չով ենք կտրում փայտը

5. Ի՞նչ առարկաներ ենք պատրաստում

6. Ի՞նչ գործիքներ ենք օգտագործում

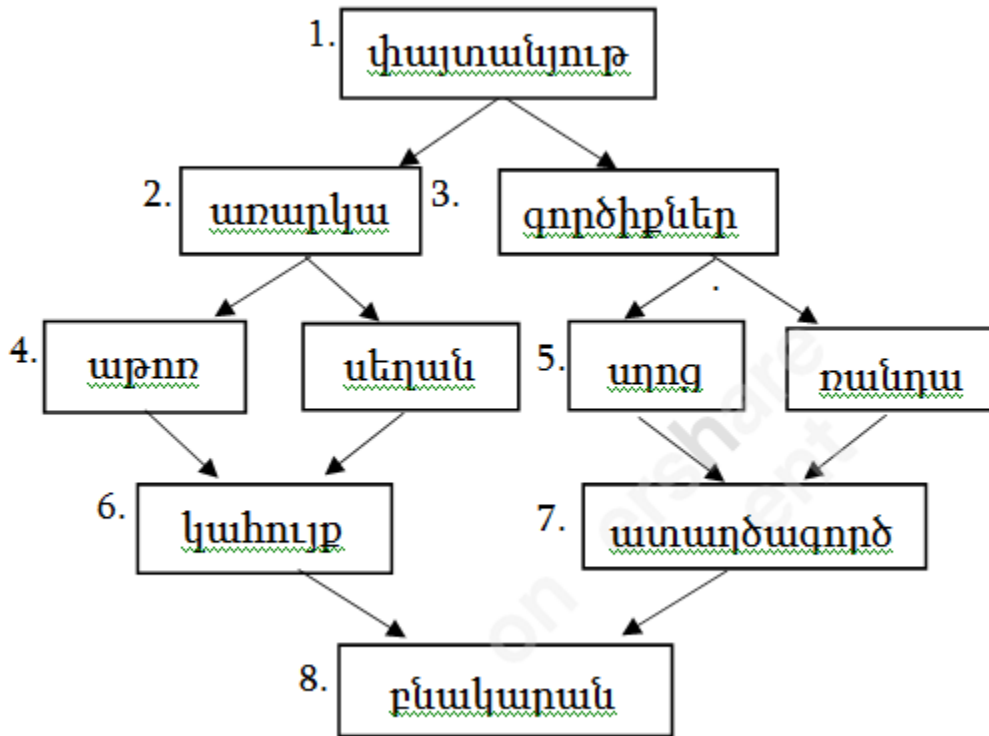
7. Ինչպե՞ս ենք անվանում աթոռը, սեղանը միասին

8. Ո՞վ է պատրաստում

9. Որտե՞ղ ենք օգտագործում

Կշռադատման փուլ (դիրքորոշում, արժեք)

- Կարողանա տարբերել ծառերի տեսակները
- Իմանա փայտանյութի չորացման եղանակները

Հետազոտություն

Դասերի կազմակերպման ընթացքում նոր նյութի հաղորդման ժամանակ հետազոտության նպատակն է աշակերտների ուշադրությունը, հետաքրքրությունը գրավել օգտագործելով հետաքրքիր նյութեր, էլեկտրոնային նկարներ: Այս մեթոդը կնպաստի ուսուցանվող նյութի յուրացմանը, մտապահելուն և վերարտադրելուն:

Եզրակացություն

Այսպիսով կատարած տեսական և գործնական ուսումնասիրությունների ընթացքում հանգում ենք հետևյալ եզրակացության.

. Նոր մեթոդներով անցկացվող դասերը հետաքրքիր են և արդյունավետ

. ԽԻԿ համակարգով պատրաստված սահիկները, դասի պլանները հետաքրքիր են, դասին վերաբերվող նյութերն ու նկարները հասանելի են աշակերտներին: Աշակերտները ավելի հեշտ են ընկալում նյութը և կարողանում են այն վերարտադրել:

. Աշակերտների համար ուսանելի է նաև թեստային, պրիզմա և այլ մեթոդները: Աշակերտները հաճույքով և սիրով են աշխատում այդ մեթոդներով:

Գրականության ցանկ

- [file:///C:/Users/Siruns/Downloads/TECNOLOGIA CHAP CRAGIR.pdf](file:///C:/Users/Siruns/Downloads/TECNOLOGIA_CHAP_CRAGIR.pdf)
- Հանրակրթական հիմնական դպրոցի «Տեխնոլոգիա» առարկայի չափորոշիչ (1-7-րդ դասարանների), 2012. – էջ 2-6:
- Հանրակրթական հիմնական դպրոցի «Տեխնոլոգիա» առարկայի ծրագիր (5-7րդ դասարանների), 2012. – էջ 54-67:
- <https://online.fliphtml5.com/fumf/lupy/?fbclid=IwAR32Ghmmcv4f1CGjUhvuk4JaYzOKhSfTmLI8lbGkNqBwHVN-ZxPSgh8XZG8#p=27>
- Տեխնոլոգիա: Հանրակրթական դպրոցի 5-րդ դասարանի դասագիրք/ Ա. Հովսեփյան, Ա. Հարությունյան, Մ. Աղաջանյան, Լ. Վերդյան.- Եր.: Տիգրան Մեծ, 2014.- էջ 16-34:
- <https://fliphtml5.com/fumf/onnl/basic>
- Տեխնոլոգիա: 5-7 դասարաններ: Ուսուցչի ձեռնարկ/ Ա. Հովսեփյան, Ա. Հարությունյան, Մ. Աղաջանյան, Լ. Վերդյան.- Եր.: Տիգրան Մեծ, 2014.- էջ 26-40: